

МАГІЯ НЕЛУКАВОГО СЛОВА

Інна Христенко народилася на Маковія, жила в часи суцільних макотрусів, водночас зумівши вибудувати свій світ із власними часово-просторовими вимірами. Біографічний аспект наразі відкидати не доводиться, він важливий, це канва, наживлений узір долі, від якого далеко не відхилишся. 14 серпня 1919 року — дата народження, Маковія у рік злуки, визвольних змагань та поразок. Місце народження — Полтава. Батьки — українські інтелігенти в першому поколінні. У матері за спиною царські тюрми, за душею — освіта, здобута по тюрмах, у серці — пісня. Голос оперної співачки кликав на велику сцену, привів на ниву просвітництва, опікуватися сільською самодіяльністю. Батько — педагог за покликанням,

одержимий ідеєю створення української школи, автор надрукованих, а в більшій мірі ненадрукованих і недописаних підручників. Чому так багато про батьків у досить короткій передмові? Тому що такі батьки органічно входять у долю дитини, тим органічніше, чим у більшій мірі ця доля позначена творчістю.

За порадою батька Інна вступила на історичний факультет Харківського університету. Ішов 1937-й рік, батька звинуватили в українському буржуазному націоналізмі, його домовиною стало Охотське море. Від доньки вимагали зректися батька-ворога. Це було перше нелюдське випробування на вірність. Дівчина батька не зреклася, з університету її виключили. Згодом, коли політика щодо “батьків-дітей” помінялася, їй було дозволено здобувати освіту, але історія (партійна наука) лишалася для неї закритою.

Інна Христенко належала до того рідкісного в усі часи гурту людей, для яких не існувало межі між життям і творчістю. Саме її життя, незважаючи на всі трагічні епохальні макотруси і житейські негаразди скидалося на витвір мистецтва. Це було своєрідне втілення в конкретних умовах “філософії серця”. В усьому вона чинила так, як їй веліло серце — в житті й у творчості.

Літературне ім'я спершу здобула як авторка творів для дітей. Перше оповідання Інни Христенко було опубліковане 1952 року. Відтоді її прозу охоче друкували в Києві, переклали в Москві та Варшаві. Короткі оповідання нагадують замальовки з природи, побачені уважним, спостережливим оком. Вибір слова вражає точністю, непомиль-

ністю. Вимогливість до слова, глибоке знання української мови, шляхетна природність в усюму, — усе це, було притаманне їй від народження. Такі ж і друзі оточували її упродовж життя. Оксана Соловей, Олекса Веретенченко — її шкільні товариші. У часи воєнного лихоліття доля закинула їх до Америки, Інна лишилася в Харкові. Ниточка дружби не уривалася упродовж усіх непростих років. “Мій привіт уклінний — Христенковій Інні”, писав у новорічному привітанні до 1993 року Олекса Веретенченко (у березні 1993 його не стало ...) З Василем Мисиком, та Іваном Вирганом Інну Христенко об’єднувала багаторічна творча дружба, своєрідне “земляцтво” по Харківському Павловому Полю¹, топографія Шатилівських джерел, явір ботанічного саду — дороговказ і символ ...

Поезія — одна з граней творчого обдарування авторки. Вірші писалися з раннього дитинства, поетичні книги вийшли друком вже у 80-ті—90-ті роки. Високо поцінована критикою поетична збірка «Три любові» (Київ, 1989), у якій містилася і «Поєма про батька». Вірші писалися і пізніше в Німеччині, де письменниця проживала у 90-ті роки. Ще один несподіваний і водночас закономірний поворот цієї незвичайної долі: “Die Jugendliebe” (кохання юності). Але то окрема сторінка, про цю неймовірну, але водночас невигадану історію йдеться у повісті «І вітер пелюстки змете останні ...» Певною мірою повість, як і більшість творів Інни Христенко, позначена

¹ Один з центральних районів міста.

автобіографічними рисами, сповідальністю і глибоким ліризмом. В основу сюжету покладено романтичне кохання молодого німця Ріхарда та української дівчини Інни, їхні зустрічі в окупованому Харкові й потім через п'ятдесят років у Швабії. Повість звучить, мов захоплююча казка про вічну боротьбу добра і зла, про чари світлих ілюзій і чорної зневіри. Читаючи ці сторінки думаєш, яким же багатим і розгалуженим мало бути коріння почуттів, щоб і півстоліття нелегкого життя-буття не засипало їх дріб'язком щодення! Невигадана історія про кохання над яким час виявився безсилим. Повість позначена тонким психологізмом, почуття гумору не послаблює ліричної стихії, а навпаки додає їй повноти і достовірності. Повість належить до тієї категорії літературних творів, які не лишають байдужим нікого, адже нечасто з такою граничною майстерністю поєднуються в художньому слові наївність і мудрість, невимушеність і вишуканість, складність і простота. Остання частина твору дописувалась перед Маковієм 2001 року, перед поїздкою письменниці до Чорного моря, яким їй так хотілося подихати, де і закінчився її життєвий шлях ...

7

Про духовний світ жінки, про жіноче щастя і жіночі розчарування йдеться в трьох оповіданнях, написаних в дещо іншій манері, що не заважає їм утворювати разом з повістю своєрідну художню цілісність, книгу, яка читається на одному подихові.

Олександра Ковальова